

Sayın Ali Atf BİR,

Bugün Gazetesi'nde 23.06.2009 tarihinde yer alan “**TAPDK düzenlemiyor yasaklıyor**” başlıklı yazınızda bulunan çok sayıda yasal ve teknik hata nedeniyle Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi olarak size cevap yazmanın gerekli olduğuna inandık.

Yazınızda bir kurumu hedef alarak, “**ne idüğü belirsiz**” kararlar aldıklarımı belirtmektесiniz. Sizin “ne idüğü belirsiz” bulduğunuz kararlar, dört yıl boyunca Birleşmiş Milletler çatısı altında uluslararası sağlık, hukuk ve siyaset uzmanları tarafından hazırlanmış, üç yıl hükümetlerarası müzakerelerle tartışılmış, Türkiye dahil 164 üye ülkenin imzası bulunan “**Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi**” maddeleridir.

Aşağıda bu uluslararası kanunun ülkemizdeki uyum kanunu çerçevesinde (5261 sayılı DSÖ TKÇS'nin Onaylanması Hakkında BK Kararı, RG-25681, 25.12.2004) itiraz ettiğiniz konulara nasıl cevap verdiğini bulacaksınız.

5261 sayılı Kanun Madde 5/b: “Tütün tüketimini, nikotin bağımlılığını ve tütün dumanına maruz kalmayı önlemeye ve azaltmaya yönelik uygun politikalar geliştirmede, etkin yasal, icrai, idari ve/veya diğer önlemleri alacak, uygulayacak ve gerektiğinde diğer Taraflarla işbirliğinde bulunacaktır.” ibaresi bulunmaktadır.

1) Ocak ayından itibaren sigara üreticilerinden saçma bir şekilde olmayan bağımlılık testi istendiğini belirtiyorsunuz.

5261 sayılı Kanun Madde 9: “Tütün ürünlerinin içerikleri ile ilgili düzenleme : Taraflar Konferansı, uluslararası uzmanlık kuruluşlarıyla danışarak, tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarını ölçmek ve test etmek ve bunları düzenlemek için rehber ilkeler önerecektir. Her bir Taraf, ulusal uzmanlık kurumlarınca onaylandığında, bu tür düzenlemeler, ölçümler ve testler için etkin yasal, icrai, idari ve diğer önlemleri alacak ve uygulayacaklardır.” ibaresi de yer almaktadır.

5261 sayılı Kanun Madde 10: “Her bir Taraf, ulusal kanunlar doğrultusunda, tütün üreticileri ve ithalatçıların tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarıyla ilgili bilgiyi hükümet birimlerine bildirmelerini sağlayacak etkili yasal, icrai, idari ve diğer önlemleri alacak ve uygulayacaklardır. Her bir Taraf, ayrıca, tütün ürünlerinin zehirli öğeleri ve yaydıklarıyla ilgili bilgilerin kamu oyuna duyurulması için etkin önlemler alacak ve uygulayacaklardır”. denmektedir.

Ülkemizin kanunları ve imza koyduğumuz uluslararası sözleşme bizden sigaraların içeriklerini analiz etme ve etkilerini belirlemeyi istemektedir.

Sigaraların içine endüstri tarafından katılan çeşitli kimyasallar tütün içinde bulunan kimyasalların bağımlılığını arttırmaktadır. Endüstrinin aynı bir gıda endüstrisinden istenen gibi içeriği , kimyasalların birbiri ile etkileşimini, sağlık ve bağımlılık yapıcı etkilerini açıklama zorunluluğu vardır. Yetkili Devlet kurumlarının bu bilgileri kamuoyu ile paylaşması gereklidir.

Endüstrinin sigaranın içinde bulunan nikotinin daha fazla bağımlılık yapması için amonyak kattığı kayıtlara geçmiş bir gerçektir. Bağımlılık testi olmadığını söyleyenlerin bu konuda yıllardır labratuvarları olduğu mahkeme kayıtlarına yansımıştır.

2) Avrupa'da ambalaj üzerindeki uyarıcı etiketin büyüklüğünün %40 olduğunu ancak ülkemizde %65 olduğundan yakınıyorsunuz.

5261 sayılı Kanun Madde 11: “Tütün ürünlerinin paketlenmesi ve etiketlenmesi

1. Her bir Taraf, kendisi açısından işbu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonraki üç yıllık bir süre içinde, kendi ulusal kanunları doğrultusunda, aşağıdakilerin gerçekleştirilmesi için etkili önlemler alacak ve uygulayacaktır;

(b) iv. Görünebilir alanın %50 veya daha fazlasında olabilir ancak %30'dan az olmamalıdır.

v. Resimler ya da şekiller halinde olabilir veya bunları içerebilir.” ifadesi yer almaktadır.

Ülkeler, paketin %50'sinden fazlasına uyarı yazısı veya resmi koymak özgürlüğüne sahiptir. Bu resimli uyarı mesajları, ne kadar dikkat çekici ve görünebilir olursa o kadar caydırıcı olduğu bilimsel olarak ispat edilmiştir.

3) Yetişkinlere yönelik reklamların içeriğine ve televizyon dışında dışında nerde ne şekilde yayınlanacağına karışmak reklam özgürlüğüne büyük darbe vurmaktır diyorsunuz.

5261 sayılı Kanun Madde 13: “Tütün reklamı, promosyonu ve sponsorluğu

1. Taraflar, reklam, promosyon ve sponsorlukla ilgili kapsamlı yasakların, tütün ürünlerinin tüketimini azalttığını kabul ederler.

2. Her bir Taraf, anayasalarına veya anayasal ilkelerine uygun olarak, tütünle ilgili her türlü reklam, promosyon ve sponsorluğa karşı kapsamlı yasaklar getireceklerdir.” ibaresi vardır.

4207 sayılı Kanun Madde 3: “Diğer koruyucu önlemler

(1) Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların isim, marka veya alâmetleri kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımı yapılamaz. Bu ürünlerin kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez. Tütün ürünleri üreten ve pazarlamasını yapan firmalar, her ne surette olursa olsun hiçbir etkinliğe isimlerini, amblemlerini veya ürünlerinin marka ya da işaretlerini kullanarak destek olamazlar.” açıkça belirtilmiştir.

Sigara reklamlarının, sigara tüketimini arttırdığı ve gençlerin sigaraya başlamasını kolaylaştırdığı bilimsel olarak ispat edilmiştir. Dünya Bankası raporu 110 ülkede sigara reklam yasaklarının sigara tüketimini azalttığını bildirmiştir. Reklam yasaklarının her yaşa yönelik, her görsel aracı kapsamadığı takdirde işe yaramadığı ve gençleri korumadığı da gösterilmiştir. Sadece erişkinlere reklam yapmak diye bir kavram olmadığı gibi, çocuklar erişkin olmak için sigara içtiklerinden erişkinlere yönelik her girişim çocukların içmeye başlamasını teşvik eder.

4) Sektörün baltalandığından, sağlıklı gelişiminin engellendiğinden, liberal ekonominin katledildiğinden, kaçakçılığa davet çıkarıldığından bahsetmişsiniz.

Tütün ürünleri üreticinin önerdiği gibi tüketildiğinde müşterisini öldüren, bağımlılık yapan ve hala yasal olan tek üründür. Diğer ürünlerin piyasa kuralları ile satılamaz, reklam edilemez ve mutlaka düzenlenen kurallara göre pazarlanması gerekir.

Baltalandığını, gelişiminin engellendiğini söylediğiniz sektör, ülkemizde yılda 100 bin kişinin ölümünden, 90 bin kanser, 3 milyon kronik obstrüktif akciğer hastalığından sorumludur. Dünyada bugün hiçbir ülke böyle bir sektörün geliştirilmesi için girişim yapmamaktadır. Liberal ekonominin anayurtlarında bahsettiğiniz sektörün denetimi çok daha sıkıdır. Bu

lkeler artık sigara içmedikleri için gelişmekte olan ülkelerde daha az bilinçli toplumlarda satışlarını sürdürmektedirler.

Kaçakçılığın ise bu denetimlerle hiçbir ilgisi yoktur. Sigara kaçakçılığı bireylerin piyasa şartlarından etkilenererek yaptıkları etkinlikler değildir. Kaçakçılık konteynerler kullanılarak ve çoğu zaman sigara endüstrisinin bilgisi altında organize suç örgütleri taşeronluğunda yapılır. Devletlerin bu sektörü denetlemesi ile hiçbir ilgisi olmadığı ispat edilmiştir.

Sayın BİR,

Yakındığınız bütün düzenlemeler Dünya Sağlık rgt tarafından tütün tüketimini azaltmak için önerilen altı reçetenin maddeleridir (**mpower**). Dünya Sağlık rgt, pasif sigara dumanından etkilenmenin azaltılması, reklamların tam yasaklanması, paketlere uyarı resim ve yazılarının konulması, sigara bırakmak için tıbbi yardım sağlanması ve vergilerin arttırılmasını önermektedir. Halkın sağlığını korumayı hedefleyen her ülke de bu uygulamaları yapmaktadır.

Biz konuyla ilgili sivil toplum örgütleri olarak sizi, öldüren bir endüstrinin yanında yer almak yerine, sağlığın yanında yer almaya davet ediyoruz.

Bir televizyon programında buluşmayı önerdiğiniz Devlet kurumları yetkilileri gibi biz de sizi kamu vicdanı ve sağlığı adına halk önünde yüzleşmeye davet ediyoruz.

Prof. Dr. Elif DAęLI

Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi Dönem Başkanı

- Türk Tabipleri Birlięi**
- Türk Toraks Derneęi**
- Türk Pediatri Kurumu**
- Temiz Nefes Sigarasız Yařam Derneęi**
- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası**
- Turizm ve evre Gazetecileri Derneęi**
- Tüketicisi Hakları Derneęi**
- Türk Akciğer Kanseri Derneęi**
- Türk Diřhekimleri Birlięi**
- Türk Hemřireler Derneęi**
- Türk Kanser Arařtırma ve Savař Kurumu**
- Türk Kardiyoloji Derneęi**
- Türk KBB-BBC Derneęi**
- Türk KBB-BBC Vakfı**
- Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Derneęi**
- Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu**
- Türkiye Otel Lokanta Dinlenme Yerleri İşçileri Sendikası**